

Dato: **06-11-2020**Sted: **Stavanger**

Saksbehandler:

Jonas Meling

Rapporteringssystem for Rogaland fylkeskommune ved Samferdselsavdelingen

Innledning

Dette er et notat for å omtale Rogaland fylkeskommune, ved Samferdselsavdelingen, sitt kostnadsstyringssystem i prosjekter samt rapporteringssystemet.

Det omtalte styrings-, kostnadsstyrings- og rapporteringssystemene er utarbeidet for dekke behovet Samferdselsavdelingen har. Dette inkluderer også ulike bompengepakker Samferdselsavdelingen er en part i. Samferdselsavdelingen anser dette systemet som dekkende for kravene til rapportering stilt av Bymiljøpakken.

Styringsgruppen for Bymiljøpakken har innført krav om styringsmål på alle prosjektene i Bymiljøpakken. I denne sammenheng er partene i Bymiljøpakken bedt om å presentere sitt kostnadsstyring- og rapporteringssystem.

PriceWaterhouseCooper (PWC) har på bestilling fra Bymiljøpakken utarbeidet en rapport som blant annet ser på kostnadsstyrings- og rapporteringssystem i Statens vegvesen og SAMS. Rapporten omtaler blant annet krav som var stilt for prosjektstyring- og økonomirapportering, praksis i organisasjonen, mangler og anbefalinger. PWC finner blant annet at det ikke ble utarbeidet eller bruk tid til å vedlikeholde styrende dokumenter som prosjektbestilling og sentralt styringsdokument. Det ble heller ikke utført identifisering av og håndtering av usikkerheter i prosjektene.

Rapporten anbefaler også at blir innført mer regelmessig rapportering og at det blir økt kvalitet på den økonomiske rapporteringen.

Samferdselsavdelingen har som nevnt benyttet våren og høsten 2020 til å utarbeide rutiner og systemer for kostnadsstyring i prosjekter og et forbedret rapporteringssystem.

I arbeidet har man lagt til grunn Statens vegvesen håndbok R760 med maler, men det er gjort tilpasninger for egen organisasjon. Videre har Samferdselsavdelingen benyttet funn fra en forskningsrapport, Conecpt-rapport nr. 55 «Kostnadsstyring i entreprisekontrakter» av Morten Welde, Roy Endre Dahl, Olav Torp og Torbjørn Aass fra NTNU og UIS utgitt i desember 2018 som omtaler blant annet kostnadsstyring i Statens vegvesen og vi har benyttet Samferdselsavdelingen egne erfaringer rundt kostnadsstyring og rapportering.

Nye system og rutiner

Økonomistyring og rapportering

Samferdselsavdelingen har et økonomioppfølgingsprogram kalt byggeprogrammet. Byggeprogrammet henter inn alle kostnader (interne og eksterne) og setter dette i et felles system. Dette programmet gir organisasjonen tilgang til:

- Budsjett for året per prosjekt
- Prognose for året per prosjekt
- Regnskap hittil i året per prosjekt
- Prognose totalkostnad per prosjekt
- Prognose restbehov totalt per prosjekt
- Regnskap hittil totalt per prosjekt
- Måned og årstall for veg åpning og sluttregnskap
- Kommentarfelt for endringer og avvik

Samferdselsavdelingen jobber også aktivt med innføringen av *ISY Prosjektøkonomi*, et prosjekt- og økonomistyringsverktøy. Dette verktøyet blir

obligatorisk i alle utbyggingsprosjekter. Verktøyet vil være operativt fra 1.1.2021 og vil overta for byggeprogrammet når det er klart. Samferdselsavdelingen jobber også med å innføre verktøyet i planleggingsprosjekter.

Fra og med 2021 blir det innført kvartalsrapportering i Rogaland fylkeskommune. Gjennom våre systemer kommer Samferdselsavdelingen til å tilrettelegge rapporteringen i henhold til dette. Det blir gjennomført økonomioppfølgingsmøter i tilknytning til hver kvartalsrapportering og årsrapport som skal til Fylkestinget. Det blir også gjennomført månedlige internmøter og intern rapportering.

Styrende dokument

Som omtalt tidligere har Samferdselsavdelingen tatt utgangspunkt i Statens vegvesens håndbok R760 og malene i R760, men vi har tilpasset dem til vår organisasjon.

Følgende er utarbeidet:

- Prosjektbestilling
- Sentralt styringsdokument
- Kvalitetsplan
- Intern månedsrapportering inkl. usikkerhetsidentifisering og håndtering
- Prosjekt sluttrapport

Avviksrapportering

Som nevnt tidligere er det satt styringsmål for prosjektene i Bymiljøpakken. Samferdselsavdelingen skal som part i Bymiljøpakken levere prosjekter i henhold til disse styringsmålene.

Om Samferdselsavdelingen ser at kostnadene i prosjekter ligger an til å bli høyere enn styringsmålet, skal det vurderes kutt i prosjektet. I dette arbeidet skal prosjektets mål være i fokus og man skal hele tiden vurdere kutt opp mot måloppnåelsen i prosjektet. Om man ser at prosjektet ikke kan bli gjennomført uten at målet med prosjektet i for stor grad endres eller ikke kan nås skal saken opp i styringsgruppen for Bymiljøpakken.

Organisasjonsmodell

I arbeidet med ny organisasjonsmodell for Veg og forvaltning har Samferdselsavdelingen valgt å opprette nye geografiske seksjoner med ansvar for både planlegging og utbygging. På denne måten unngås større kompetanse- og erfaringstap mellom fasene i prosjektslevetid. Prosjektlederne følger også prosjektene gjennom alle fasene.

Organisasjonsmodellen muliggjør også at man kan benytte fagkompetanse på tvers av fasene slik at for eksempel byggherrepersonell kan bistå inn i planleggingsfasen.

Samferdselsavdelingen vil også prioritere kompetanseheving av byggherrepersonellet. Det vil i første omgang gjelde kompetanseheving på ulike utførelseskontrakter og for utarbeidelse av konkurransegrunnlag for utbygging.

Samferdselsavdelingen vil også jobbe videre med intern samhandling i avdelingen. Vi vil legge til rette for utvikling av fagmiljøer på tvers av seksjonene gjennom faggruppesamlinger og fagnettverk. På denne måten vil man dele erfaring, bygge kompetanse og oppnå uniformitet på tvers av avdelingen.

Nye rutiner

Samferdselsavdelingen har også basert på forskningsrapporten fra NTNU og UIS samt gjennom egne erfaringer problematisert utfordringer rundt grunnforhold i utbyggingsprosjekter.

For å oppnå større sikkerhet med tanke på grunnforholdene er det innført nye og strengere rutiner for grunnundersøkelser i prosjektene.

Det blir også opprettet en rammeavtale med ulike aktører for å sikre ekstern kvalitetskontroll av blant annet konkurransegrunnlag, kostnadsoverslag, løsninger og kost/nytte vurderinger. Det vil være krav om ekstern kontroll av konkurransegrunnlag på utbyggingsprosjekter med kostnader på over 10 millioner kroner.

Som omtalt under styrende dokumenter har Samferdselsavdelingen innført intern rapportering der usikkerhetsidentifisering og usikkerhetshåndtering skal omtales. Samferdselsavdelingen tror at dette vil få usikkerhet tydeligere på agendaen og blir et kontinuerlig fokus i prosjektene. Det gjør det også lettere å følge opp for prosjektene og for å hente ut historikk.

Videre skal prosjektene søke standardiserte løsninger som gir lang levetid og gevinster på langsikt (driftskostnader). Prosjektene skal alltid gjøre vurderinger av standardvalg og kvalitet sett opp mot måloppnåelsen i prosjektene. Det skal alltid utarbeides kuttlistor i prosjektene.

Samhandling

Samferdselsavdelingen har selv erfart at det er et økt konfliktnivå i bransjen og man opplever oftere at konfliktnivåene resulterer i større hyppighet av tilleggskrav og større uenigheter rundt sluttoppgjørene.

Dette omtales også som et viktig moment for kostnadsøkning i prosjekter i forskningsrapporten fra NTNU og UIS.

Samferdselsavdelingen vil ha økt fokus på samhandling mellom byggherre og entreprenør i sine kontrakter. Det vil fortsatt være et krav om gjennomføring av samhandlingsmøter før oppstart av utbyggingskontrakter med egne prosessledere. Med dette håper Samferdselsavdelingen å øke kvaliteten av samhandlingsfasen som man igjen tror vil gi en gevinst gjennom prosjektgjennomføringen.

Samferdselsavdelingen vil videre søke å avklare konflikter i kontrakter fortløpende å ikke la uenigheter ligge til sluttoppgjøret.

Tidligfasen – programområder

Historisk ser vi at denne fasen ofte vies for lite tid og at grunnlaget/informasjonen ikke er tilstrekkelig for å gi et godt nok kostnadsgrunnlag for prosjektet.

Dette kjenner vi igjen fra arbeidene rundt programområdene i Bymiljøpakken. Vi mener derfor at denne fasen har potensial for optimalisering.

Samferdselsavdelingen vil vie mer ressurser til prosessen og arbeidet. Det foreslås å bruke mer ressurser for å bistå med prissettingen av prosjektene i tidligfase. Det må settes av tilstrekkelig med tid slik at ressursene kan gjøre en god jobb og levere et bra produkt.

Resultatet av dette arbeidet blir mer detaljerte prosjekt-ark som legges til grunn for prising av prosjektet.

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Deres referanse:
«REF»
Dato: **24.11.2020**
Saksnr.: **2020/52027**
Dok.nr.: **2**
Saksbehandler:
Janne Gryte Malmin

Bymiljøpakken - forslag til kommunenes rutine for innmelding av behov og innhenting av bompenger

Rogaland fylkeskommune har i 2020 overtatt finansieringsavtalen for Bymiljøpakken på Nord-Jæren.

Det er budsjettene som er vedtatt av stat, fylke og kommune som gir hjemmel til å rekvirere bompenger. Bruken av bompenger skal være i henhold til vedtatt stortingsproposisjon for pakken. Den som har finansieringsavtalen, er ansvarlig for at bompenger blir rekvirert iht. forbruk og innenfor gjeldende budsjett.

Det er Rogaland fylkeskommune som har ansvaret for rekvireringsplaner og har kontakten med Ferde AS. Fylkeskommunen setter opp rekvireringsplaner på bakgrunn av innmeldt behov for bompenger fra stat, fylkeskommune og kommunene som er med i Bymiljøpakken.

Rogaland fylkeskommune skal nå sende inn en rekvisisjonsplan til Ferde AS, og i den forbindelse må vi få innspill fra kommunene om behov for bompenger. Ferde AS ønsker et anslag på forbruk av bompenger i november for påfølgende år, samt en indikasjon for de neste 3 årene. Det skal sendes inn en oppdatert rekvisisjonsplan på nyåret, senest innen mars.

Rogaland fylkeskommune har utarbeidet følgende forslag til rutine:

Rutine for innmelding av behov for bompenger (forbruksplan) og innhenting av bompenger:

Forbruksplan:

Kommunen utarbeider en foreløpig forbruksplan som sendes til Rogaland fylkeskommune innen 25. november for påfølgende år. Kommunen sender oppdatert forbruksplan til Rogaland fylkeskommune på nyåret, senest innen mars. Planen skal også gi en indikasjon på forventet forbruk de neste 3 år.

Kommunens budsjettvedtak vedlegges oppdatert forbruksplan.

Innhenting av bompenger:

Rogaland fylkeskommune henter inn bompenger i takt med framdrift og forbruk. Kommunen får refundert sine utgifter til mva. fra staten og bompengene hentes inn fra Ferde AS ekskl. mva. Kommunen varsler Rogaland fylkeskommune med et brev som viser:

Prosjekt	Rekvireres nå	Rekvirert hittil i år	Vedtatt budsjett for bompenger i år	Bompenger rekvirert alle år	Vedtatt totalbudsjett for bompenger på prosjektet
----------	------------------	--------------------------	--	-----------------------------------	--

Beløpet skal i utgangspunktet stemme med det som er oppgitt i tidligere oversendt forbruksplan. Kreves det et lavere beløp enn i oppgitt forbruksplan, må revidert forbruksplan legges ved. Høyere beløp enn fastsatt i rekvisisjonsplanen krever tre måneders varsel.

Kommunen sender senest den 1. i aktuell måned faktura til Rogaland fylkeskommune som viser fordeling av bompenger pr. prosjekt. Kommunen henviser i faktura til brevet som sendt ut i forkant. Faktura har 30 dagers betalingsfrist.

Det er i utgangspunktet lagt opp til kvartalsvis rekvirering. Ved behov kan kommunen og Rogaland fylkeskommune avtale månedlig rekvirering.

Hilsen
Janne Gryte Malmin
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent. Oppgi vårt saksnr når du svarer på brevet.